

MINTIS

Nr. 57 Memmingenas

Antradienis, 1946 m. balandžio mėn. 30 d. I metal

Kinijoje pilietinis karas dar labiau isiliepsnos

Kinijoje tarp komunistų ir Čankaišeko vestos derybos dėl nutraukimo tarpusavio karo Mandžiūrijoje baigėsi visišku nepasisekimu. Tad tenka laukti pilietinio karo išsiplėtimo.

Lietuvių gyvenimas Bad-Wiorishofene

Bad-Wiorishofen stovykloje gyvena apie 130 lietuvių, latvių truputį daugiau, o estų, maždaug, kiek lietuvių; bendrai iš viso apie 400 pabaltiečių.

Vasario 25 buvo išrinktas Lietuvių Tremtinių Bendruomenės Bad-Wiorishofen Apylinkės Komitetas. Naująjį komitetą sudaro: dr. A. Milčius — pirmininkas, K. Bielkevičius — pirm. pavaduotojas, A. Plateris — išdininkas, L. Kerulis — sekretorius ir A. Petroliūnas — narys ir stovyklos ūkio vedėjas. Čia veikia pradžios mokykla, vaikų darželis ir prancūzų kl. kursai. Mokyklai vadovauja mok. M. Mariūnienė ir mok. A. Pūdykaitienė; vaikų darželiui — mok. M. Malvienė, prancūzų k. kursams — gim. mok. L. Platerienė. Anglų k. mokosi privačiai.

Leidžiamas sieninis laikraštėlis „Kelias į Tėvynę“ ir kasdien „Dienos Žinios“. Sien. laikraštėlių redaguoja L. Kerulis ir K. Bielkevičius; „Dienos Žinias“ — J. Gradinskas. Pirmą Aprilio progą buvo išleistas extra sien. laikraštis „Kultuvė“.

Stovykla turi bendrą vyrų ir moterų mišrų chorą, kuris kas kart stiprėja. Choras kas sekmadienį gieda lietuviškose pamaldose. Artimiausiu laiku numatoma suruošti vietos visuomenei vienas kitas koncertas. Atsidėjęs choriu vadovauja chorvedis Pranas Pesys.

Neseniai kun. Lapelis skaitė įdomią paskaitą tema: „JAV — Didžiausioji ir galinčiausioji pasaulio respublika“. Dabar kun. Lapelis („Kristupo Kolumbo“ autorius) baigia paruošti spaudai naują knygą „Atsiminimus“.

Šm. Kovo 17 įsteigta DLK „Keščiūo“ mišri skautų-čių draugovė. Skautams vadovauja draugininkas sklt. K. Bielkevičius ir jo adj. pasklt. J. Vakarietis. Skautų vyčių būreliui vadovauja skautas vytis vyr. sklt. A. Plateris.

Nuo balandžio 25 d. UNRRA-os iniciatyva pradės veikti amatų kursai su automechanikų (soferių), metalistų, elektrotechnikų, stalių ir p. skyriais. Susidomėjimas kursais didelis.

Pradžianas.

AUSTRAI REIKALAUJA GRAŽINTI PIETŲ TIROLĮ

Austrijos pasiuntinys Paryžiuje įteikė vykstančiai užs. reik. min. konferencijai Austrijos motyvuotą reikalavimą pietinio Tyrolaus gražinimo Austrijai reikalui.

GRAIKŲ REIKALAVIMAI PARYŽIAUS KONFERENCIJOJE

Graikija Paryžiaus konferencijai įteikė savo reikalavimus prieš Bulgariją ir Italiją.

TERORISTAI PUOLA ANGLŲ KARIUS PALESTINOJ

Palestinoje teroristinė organizacija „Stern“ puolė anglų kariuomenės dalinį. Septyni anglų kariai žuvo.

IR ITALAI SPYRĖ NABAGĄ...

Italų valdžia Paryžiuje vykstančiai užs. reik. min. konferencijai įteikė memorandumą apie Italijos pagalbą sąjungininkams kovoj prieš Vokietiją.

Italijos klausimas Paryžiaus Konferencijoje

Keturių didžiųjų užsienio reikalų ministrų konferencija šiandien prieš piet susirinko ketvirtajam savo posėdžiui. Dienotvarkėje tebėra sutarties su Italija klausimas. Manoma, jóg šiandieniniam posėdyje bus išklaudytas žinovų komisijos pranešimas apie Italijos pajamų mokėti reperacijas ir susipažinta su Triesto klausimui tirti komisijos vietoj surinktais duomenimis. Anglų užsienio reikalų ministeris Bevinas šį rytą grįžo iš Londono ir posėdyje taip pat dalyvauja.

KAIRIEJI MIUNCHENE SUDRAUSTI

Vakar Miunchene Bavarijos karališkoji partija turėjo pirmą savo suvažiavimą. Bandę suvažiavimui trukdyti kairieji buvo amerikiečių karinės policijos sudrausti.

SUVIAI ATSTATĖ TVARKĄ LANDSBERGE

Savivaldybių rinkimai amerikiečių zonoje praėjo palyginti ramiai. Prie susidūrimų prieita tik Landsberge, kur žydų DP puolė rinkikus. Amerikiečių karinei policijai įsikilus tvarka po įspėjamųjų šuvių atstatyta. Keletas žmonių nugalbanta lignoninė. Kitoje vietoje buvo nuplėšti Bavarijos partijų plakatai ir jų vieton užklijuoti šūkiu už didžiąją Vokietiją. Manoma vėl įvesti draudimą naktim vaikščioti.

THOUGHT, Lithuanian daily news.

Permitted by UNRRA Team 155.

Eina kasdien, išskyrus šventadienius. Redaguoja-redakcinė kolegija, atsak. redaktorius J. Vasaitis.

Memmingenas, Airport, Baltic Camp.

Prenumeratos kaina-mėnesiui 5 RM.

PENKIŲ PAKOMISĖ IŠPANIJOS KLAUSIMUI TIRTI

JTO Saugumo Taryba dešimtimi balsų prieš nulį nutarė Ispanijos reikalui priimti Australijos pasiulijimą sudaryti penkių pakomisiją. Susilaikė nuo balsavimo tik Gromyko.

DAR VIENA PLAŠTAKĖ ARTINASI PRIE ŽVAKĖS!

Žiniomis iš Šveicarijos Sovietų Sąjungos-Šveicarijos susiartinimo draugija po pirmo pasisekimo — atnaujinimo santykių su Sovietų Sąjunga, nutarė praplėsti savo veiklą.

SOVIETŲ KARIUOMENĖ LAIMINA...

Žiniomis iš Teherano tarp persų vyriausybės ir Azarbeidžano autonomistų pasiektas pilnas susitarimas. Sutarties tekstas nepasiekelbtas. (Stai kam buvo reikalinga sovietų kariuomenė Persijoje.)

VOKIETIJOS FABRIKAI LENKAMS

(Tikriau sakant - Sovietams)

Londonas, IV. 29. STRS su Lenkija padarė susitarimą, kuriuo Lenkijai perleidžiama visa eilė Vokietijos fabriku. Karo metu iš Lenkijos išvežta 40 fabriku įranga bus gražinta.

BAVARIJOJ LAIMI DEŠINIEJI

Londonas, IV. 29. Apskričių savivaldybių rinkimuose balandžio 28 d. amerikiečių zonoje balsavo 73% balsuotojų. Daugiausia balsų gavo CDU (Christlich Demokratische Union) ir CSU (Christlich Soziale Union, būtent 67%, SPD — 28%, KPD gavo visai nežymų balsų kiekį, nežiūrint didelės propagandos.

JAV PLANUOJA TOLESNIUS JAVŲ SUVARŽYMUS

JAV vyriausybė planuoja įvesti tolesnius javų suvartojimo suvaržymus, kad galėtų daugiau padėti reikalingiems pagalbos kraštams. Nes, anot Hoovero pareiškimo, jei javų išvežimas nebus tuoj padidintas, grėsia bado mirtis daugeliui milijonų žmonių, ypač Indijoje. Trūkstamas pasauliui 5 mil. to duoninių javų kiekiis gali būti patiekta tik pertekliaus kraštų, pasiaukojančių susivarymų.

AUSTRALIJOS KVIEČIAI

BADAUJANTIEMS KRAŠTAMS

Australija pasiryžusi netrukus pasiųsti badaujančiams kraštams 15—16 mil. bušelių kviečių, pirmiausia Indijai.

SVARBUS PRANEŠIMAS

Asmenys, įteikę anketas vykti į Jungtines Amerikos Valstybes įspėjami neapleisti savo gyvenamosios vietos ilgiau kaip vienai dienai.

Director of Tracing Office.

Kai musu galvojimas sustingsta

Kai žmogui nereikia rūpintis kasdienine duona, jis peranksti pasidaro ištižęs ir jo galvojimas sustingsta. Pasėkoje jis ne tik nepajėgia eiti pirmyn su gyvenimu, bet dar daugeliu metų nuo jo atsilieka. To pasėkoje dažnas mūsų pulkininkas dar ir šiandien galvoja grįžęs į Lietuvą vadovauti įėjui ne divizijai, tai vėl mažiausia pulkui. Ponas advokatas ar teisininkas galvoja vėl blusinėti senuosius Ekaterinos tomus. Buvęs direktorius mano gausią tą pačią (įėjui dar ne aukštesnę) vietą. Kai kurie visuomenės veikėjai jau šiandien kopja į ministerių vietas. Daugelis gydytojų, inžinierių, o neretai ir dvasininkų svajoja ne apie tai, kaip savo artimui pagelbėti, bet apie milžiniškus ateities honorarus, o jų ponios apie sidabrinės lapes, servyzus, plaučius butus ir kitus gyvenime tikrai nereikalingus daiktus. Kai kurie senieji žurnalistas negali suprasti, kaip jie gali šiuo metu rašinėti į laikraščius, kai nemokamos algos ir neskiriamos didžiuliai honorarai. Buvęs IV kategorijos valdininkėlis nenori ir kojos veltui kelti visuomenės labui, nes jam niekas nemoka ir tų 160 litų mėnesiui.

Nežinau, ar kurioje nors lietuvių DP. stovyklų surasti tiek „kvaill“ lietuvių prekybininką, kuris pasitenkintų 10 ar 100% uždarbiu?

Gal mažiausia čia kalti mokytojai. Tačiau ir dalis jų nesuvokia, kad jų švento ir kilnaus jaunimo mokyto be auklėjimo darbo neatlyginsi 2 pokeliais cigarečių ar šimtu popierinių markių.

Beveik visi mes galvojame tomis pat galvomis, kaip prieš 6 metus. O gyvenimas per tą laiką pažengė toli į priekį. Paėmė net visai naują kryptį. Tik mes savo galvosena vis vietoje stovime, kaip tie senieji rusų emigrantai.

— Kalėdoms, Velykoms, Sekminėms, pavasarį, šv. Mikalojaus diena...

Kas gi būtų tada, kai pasirodys, kad mūsų kartai visai nelemta grįžti į pažadėtą žemę. Kiek bus nusivylimu, nervų ir net savizudibių. Tam visai neužsigrindome. O kai dėl darbo, tai net krepšių neišmokome pinti ar terbų pasisiūti.

— O jeigu tektų grįžti į Lietuvą?

Tada su poetu norėtusi paklausti:

„... Kuriais žiedais papuošim Tave, kaip tikrą seserį?“

Pagaliam, gi toki kaip dabar, su savo senu „žinojimu“, „gerais papročiais“ ir užsieny įgytu „mokslu“ grįžtumėm į Lietuvą, tai gi bus baisiai nelaiminga, kai mes parsivešime tas pačias galvas, kaip prieš 6 metus.

Taigi keiskime galvosena, budinkime ją iš sustingimo, arba, geriau pasakius gal, pradėkime galvoti. Jau laikas!

Br. Kvikišys.

Ar jauciami nauji vejai Sovietuose?

Kiekvinoje valstybėje po didelio pralaimėto ir net gi laimėto karo atsiranda naujų užsienio ir vidaus politikos problemų, kurias dažnai yra labai sunku išspręsti. Štai karo, galima sakyti, pats svarbiausias laimėtojas JAV iš kart išvydo savo krašte tokius milžiniškus streikus, kokių jo istorija dar niekad nėra mačiusi. Tai milžiniškai sunki JAV vidaus problema, kuri traukla viso pasaulio dėmesį. Toliau D. Britanija. Joje po laimėtojo karo iškylo net jos gyvybei pavojingi užsienio politikos klausimai (Indija, Egiptas ir Artymieji Rytai). Vidaus politikoje viršų paėmusi darbiečių partija rungiasi ne tik su maitinimo bet ir, su dar sunkesnėmis, socialinėmis problemomis.

Būtų žinoma, labai nuostabu, kad toks milžiniškas kraštas kaip Sovietai, kurie savo gyvenimą bando tvarkyti visai naujais (kitur dar neapraktikuotais) politiniais ir socialiekomoniniais pradais neturėtų savų pokarinių problemų ir sunkumų. Taigi juos turi ir Sovietai. Tik tuos sunkumus užsienis labai įvairiai vertina ir aiškina. Tatai atrodo daugiau priklauso nuo to, kaip Sovietų sistemos atžvilgiu yra kurs aiškintojas nusiteikęs. Savaimė suprantama, kad tokie tendencingi aiškinimai laikraščiu skaitytojams nors ir įdomus, bet iš esmės nenaudingi. Skaitytojui gi pagrindinis dalykas yra žinoti kaip iš tikrųjų yra. O ką vienas ar kitas faktas reiškia, ar kas bus toliau, tai jau yra kiekvieno skaitytojo dalykas — spėlioti, ar net gi pranašauti.

Šiuo metu, bent taip atrodo, geriausiai apie Sovietus yra informuoti amerikiečiai ir jų spauda. Pastaroji dažnai visai atvirai pasisako, bet vis dėl to joje randame ir nemaža bešališkumo. Tuo atžvilgiu yra labai įdomus žinomo amerikiečių žurnalisto Joseph and Steward Alsop straipsnis, kuris nesenai tilpo „New York Herald Tribune“ (April 16, 1946). Tas žurnalistas nagrinėja klausimą — kodėl bolsėvikų užsienio politika labai suaktyvėjo? Į šitokį klausimą, žinoma, būtų galima ir be p. Alsop rasti vieną atsakymą. Būtent: Sovietai daug kariavo, turėjo milžiniškus nuostolius, ekonominiai žiauriai nukentėjo — tai dabar nori galimai greičiau ir daugiau „atsigriebti“. Tai savaime aišku. Be to, Sovietai, matyti, laiko, kad dabar, kai pasaulis yra karo išvargintas jų siekimams yra patogus momentas. Tačiau minėtas p. Alsop nurodo dar ir kitą priežastį. Jis sako šitaip: (duodu vertimą) „Tiek Vašingtone, tiek Londone didėja tendencija aiškinti dabartinį Sovietų politikos nepaprastą tempą, kaip išdavą jų sunkios vidaus padėties“. Apie tai esą, buvo užsiminęs JAV užsienio reikalų ministeriui James P. Byrnes pats Stalinas laike paskutiniosios Maskvos konferencijos. Maskvos „Komsomolskaja Pravda“ taip pat aprašinėja tuos sunkumus, kuriuos tenka nugaleti partijos agitatoriams besistengiant grąžinti į tikrą marksistinį kelią iš Vokietijos sugrįžusius rusus.

Dabar klausimas kodėl taip yra?

Kas kelia tuos sunkumus?

Tai painus klausimas. Mat nežinant sąlygų čia būtų galima ir labai suklysti. Minėtas p. Alsop bet gi mėgina tą reikalą pagrįsti tuo, kad (toliau duodu vertimą) „esąs didelis procentas dizertyrų tuose raudonosios armi-

jos daliniuose, kurie yra numatyti grąžinti iš įvairių Europos vietų į Rusiją. Kita vertus vėl yra didėjans raudonosios spaudos susidomėjimas vartojimo reikmenų trūkumu... „šita rimta Sovietų vidaus pokarinė fermentacija kykla tiek iš grįžtančių kariuomenės dalinių laikysenos, tiek iš krašte esančių rusų siekimo turėti kiek daugiau patogumų ir poilsio“... O kaip į visa tai

reaguoja komunizmo vadai?

Visų pirma reaguojama, anot p. Alsop, politikos priemonėmis. Politikos srityje nenorima eiti į jokias nuolaidas. Priešingai stropiai propoguojamas grįžimas

į gryną marksizmą.

Pats propagandos ir agitacijos šefas Aleksandrovas pareiškė dabar, kad grynas marksizmas yra „Rusijos ir viso pasaulio kultūros pažiba“. Grynajam marksizmui dar kartą sustiprinti, o gal svarbiausia, naujoms kompartijos nariams tinkamai apšviesti vėl išplatinata „Trumpos komunistų partijos istorijos“ net

21.000.000 egzempliorių.

Tačiau komunizmo vadai, gal geriau negu kas kitas supranta, kad pokariniams sunkumams nugalėti vien propagandos jau negana. Pirmiau, daug ką galima buvo pateisinti ir fašizmo pavojumi ir karo meto aplinkybėmis ir t. t. Dabar svarbiausieji priešai fašistai jau negyvi: Vokietija, Japonija ir Italija. O Franco nors dar gyvas, bet nepavojingas — pats tik žiūri kaip išsivairuoti į demokratijos frontą. Tad reikia, be propagandos, dar kas nors konkretnesnio daryti — imtis naujų žygių, kurie patrauktų piliečių dėmesį, kurie duotų jei neapčiuopiamos naudos, tai bent gražių vilčių dėl netolimos ateities.

Vienas iš tokių konkrečių žygių yra krašto ekonominių žaidų galimai greitesnis užgydymas, panaudojant tam reikalui

grobius iš rytinės Europos.

Tuo reikalu p. Alsop taip samprotuoja. „Šis procesas labiausiai yra ryškus Rumunijoje Vengrijoje ir Bulgarijoje. Vis darosi aiškiau, kad Tarybų Rusija tuos kraštus laiko savo nuolatiniais satelitais, o visa rytų Europa savo ekonominiu dominavimo sfera“.

Čia galima tik pridurti, kad yra minčių, kad būtų neprošal Lenkiją įjungti į muitų uniją su Sovietais, kad Čekoslovakija neva pati norinti įsijungti į Sovietų penkių metų planą, ir kad bendrai Sovietai ruošia rytų Europos valstybėms penkmečio planą. Ar tos mintys šiuo laiku yra realios — sunku pasakyti. Bet pats tų minčių atsiradimas jau daug ką pasako.

Taigi Sovietų Sąjungos politinis ir ekonominis (Irago, Turkijos, Graikijos ir kt. klausimai) aktyvumas

užsienio valstybių atžvilgiu

yra naujas „vėjas“ Sovietų politikoje. Jis yra karo laimėjimo ir dabartinės jos vidaus padėties padaras. Gaunasi išpūdis, kad šitas aktyvumas daug ar bent didesnių kompromisų taip pat negalės daryti. Žinoma, laikini didesni ar mažesni kompromisai nėra negalima. Tačiau bendra „linija“ šioje srityje. Jei sąlygos ar apytovos nepasikeis, turės būti ir veržli ir kieta, t. y. tokia, kokią dabar mes jau matome.

Kazys Veržikas.